

PM 2015:179 RIII (Dnr 110-1093/2015)

Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända (DS 2015:33)

Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet

Remisstid den 28 oktober 2015

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända” (Ds 2015:33) hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren anför följande.

Ärendet

Regeringen har remitterat departementspromemorian ”Ett gemensamt ansvar för mottagandet av nyanlända”. Remissens förslag innebär en förändring av lagstiftningen för hur nyanlända anvisas till kommuner. Lagförslaget innebär att kommuner kan anvisas att ta emot nyanlända för bosättning i kommunen oavsett om kommunen har träffat en överenskommelse om mottagande eller inte. I första hand ska fördelningen även i fortsättningen ske genom frivilliga överenskommelser.

Målgruppen för den föreslagna lagen är densamma som gäller för lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (2010:197), men med skillnaden att det inte görs någon begränsning till vissa åldrar. Nyanlända som har nedsatt prestationsförmåga och därför inte får del av etableringsinsatser förslås också omfattas. Nyanlända under 18 år som saknar föräldrar eller annan ställföreträdare anvisas enligt nuvarande lagstiftning (1994:137) och omfattas inte av den föreslagna lagen.

Kommunerna föreslås även fortsättningsvis ha rätt till statlig ersättning för personer i Migrationsverkets mottagandesystem. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [Regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa fastigheter i Stockholm AB och Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS Bostäder). AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder

och Micasa fastigheter i Stockholm AB svarar gemensamt på remissen via Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret har inget att invända mot förslaget om lagändring men anser att anvisningarna bör göras med god framförhållning och utifrån ett helhetsperspektiv för att ge kommunen möjlighet till ett mottagande av god kvalitet. Därtill önskar stadsledningskontoret att regeringen överväger det förslag som Sveriges kommuner och landsting (SKL) lyfter fram i sitt remissvar, det vill säga att lagen tidsbegränsas till 3 år och att den framtida organiseringen av mottagandet utreds under tiden.

Arbetsmarknadsnämnden delar bedömningen att mottagandet av nyanlända är ett gemensamt ansvar för landets alla kommuner. Vidare framhålls behovet av en översyn av längden för det statliga etableringsansvaret samt ansvarsfördelningen mellan olika aktörer.

Socialnämnden är i huvudsak positiv till förslaget men framhåller att kommuner med bostadsbrist måste få statligt stöd för att kunna projektera nya bostäder. Stockholm har goda förutsättningar för att nyanlända ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden, men bostadsbristen är en stor utmaning. Tillgång till bostad är en förutsättning för att kunna få och behålla ett arbete.

Utbildningsnämnden ställer sig positiv till förslaget och instämmer i vikten av snabb etablering för nyanlända, särskilt för barn och ungdomar som då kan ges kontinuitet i sin skolgång och möjlighet att utvecklas i en normaliserad tillvaro.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att de föreslagna förändringarna är rimliga och att det behövs en jämnare och effektivare fördelning av mottagandet av nyanlända.

Östermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget men anser inte att bostadsmarknadens förutsättningar är tillräckligt belysta i utifrån de givna omständigheterna som råder i storstadsregionerna.

SHIS Bostäder anser att analysen av bakomliggande orsaker till kommunernas tveksamhet till överenskommelser med länsstyrelsen om mottagande av nyanlända måste stärkas för att lagstiftningen ska få önskad effekt. Vidare framhålls att boendefrågan som den enskilt största utmaningen och att ökade stimulansmedel till kommunerna bör övervägas.

AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder och *Micasa fastigheter i Stockholm AB* svarar gemensamt via *Stockholm Stadshus AB*.

Koncernledningen ställer sig positiv till initiativet att korta ner de långa väntetiderna på anläggningsboendena. De framhåller att en förutsättning för att kommuner med bostadsbrist ska klara av sitt bostadsförsörjningsansvar för nyanlända personer är att byggreglerna förändras för byggnader med tillfälligt bygglov. Förenklade byggregler för tillfälliga bostäder, där undantag kan göras avseende tillgänglighet och buller, efterfrågas.

Mina synpunkter

Jag välkomnar regeringens förslag om ett gemensamt ansvar för nyanlända. Att alla kommuner tar emot flyktingar är en humanitär självklarhet. Rätt förvaltad innebär också mottagandet en samhällsvinst, ur ekonomisk såväl som demokratisk synpunkt. Idag har kommuner med lägre sysselsättning och jobbtillväxt generellt sett ett mycket högre mottagande per capita, medan kommuner med god

arbetsmarknadssituation tar emot mycket färre. Det är olyckligt både för den enskilde och för samhället då möjligheterna för snabbare etablering på arbetsmarknaden går förlorade. Den stora variationen i mottagandet mellan kommuner innebär att vissa kommuner får bära en orimligt stor del av ansvaret. Ett fungerande mottagande förutsätter att alla bidrar.

Flera aspekter i förslaget behöver dock tydliggöras. Det saknas en analys av hur kommunerna ska ges förutsättningar att erbjuda ett mottagande av hög kvalitet. Tillgången till bostäder är central. I Stockholm har den rödgrönrosa majoriteten höjt ambitionerna i bostadsbyggandet för att möta behovet av fler bostäder. Staten behöver också ta ett utökad ansvar för att öka takten i bostadsbyggandet.

Stockholm är en attraktiv stad. Varje år söker sig tusentals personer hit, från övriga delar av Sverige och från resten av världen. Stockholm är också en rik stad. Vi är bland de tio rikaste regionerna i hela EU och vårt konkurrenskraftiga näringsliv växer och nyanställer. Samtidigt lever vi i en tid då fler människor än någonsin befinner sig på flykt. Det är självklart att Stockholm ska ta sitt solidariska ansvar och erbjuder en fristad undan krig, förtryck och förföljelse.

Det berikar Stockholm att människor kommer hit, oavsett om personen är nyinflyttad från Umeå eller Syrien. Med en åldrande befolkning är det dessutom av största vikt att fler människor kommer hit. Stadens arbetsgivare uppger redan idag att de har svårt att rekrytera, och prognoserna visar att vi trots investeringar i utbildning kommer att ha brist på vissa yrkesgrupper under en lång framöver. Vi klarar inte den framtida kompetensförsörjningen om inte fler personer kommer hit.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen av promemorian ”Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända” (Ds 2015:33) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 14 oktober 2015

EMILIA BJUGGREN

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända (DS 2015:33), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Cecilia Brinck (M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut avslås.
2. Som svar på remissen från arbetsmarknadsdepartementet anförs följande.

Stockholms stad möter, precis som många andra kommuner runt om i landet, allt fler människor som söker sig hit för att börja ett nytt liv utan krig och otrygghet. Detta ställer stora krav på svenska kommuner vad gäller ett gott mottagande och inte minst bostäder och sysselsättning.

Fler svenska kommuner måste ta ett större ansvar för mottagandet. Utmaningen är gemensam för hela landet och det är inte rimligt att vissa kommuner idag tar ett stort ansvar samtidigt som andra kommuner avstår. I de avtal som skrivs mellan Migrationsverket och kommunerna gällande mottagande av nyanlända finns alltför stor flexibilitet för kommunerna att inte leva upp till sina löften. Vi vill därför att kommunerna ska vara bundna av de avtal om mottagande som kommunen valt att ingå.

De allra flesta kommuner har redan ett avtal med Migrationsverket om att ta emot flyktingar. Samtidigt är detta en utmaning som regeringen inte kan smita undan och lägga över ansvaret för på kommunerna. Staten måste ta ett större ansvar för att underlätta kommunernas redan ansträngda situation i frågan. Ett led i detta skulle kunna vara att staten utökar sitt ansvar för etableringsersättningen som utgår till kommunen och att staten erbjuder mer stöd och resurser insatser som till exempel undervisning för nyanlända. Det gäller också att regeringen presenterar konkreta förslag på hur integrationen kan bli bättre, fler kan få sitt första jobb samt hur bostadsbyggandet kan öka för att möta de utmaningar vi står inför.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Lotta Edholm (FP) enligt följande.

Antalet asylsökande som söker sig till Sverige är exceptionellt högt och mycket talar för att många kommer att söka sig till Sverige även under de kommande åren. För oss är det en självklarhet att Sverige ska ha ett generöst flyktingmottagande och hjälpa människor på flykt. Kommunerna står dock inför stora utmaningar med att möta det ökande behovet av bland annat bostäder och skolverksamheter för nyanlända. För att mottagandet ska fungera på ett ordnat och effektivt sätt krävs att alla kommuner hjälps åt med mottagandet så att fördelningen av asylsökande mellan kommunerna blir rimligare och mer rättvis. Därutöver har det ett viktigt signalvärde att samtliga kommuner hjälps åt att ta emot nyanlända. Att vissa kommuner idag avsäger sig detta ansvarstagande är direkt provocerande. Dock är det viktigt för oss att påtala att ska ett obligatorium genomföras måste staten garantera full kostnadstäckning för ökade utgifter samt att kommunerna ges rimliga planeringsförutsättningar att klara av ett ökat mottagande.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Folkpartiets särskilda uttalande i kommunstyrelsen.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen har remitterat departementspromemorian ”Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända” på remiss. Promemorian innehåller lagförslag som innebär att kommuner kan anvisas att ta emot nyanlända för bosättning i kommunen, oavsett om kommunen har träffat en överenskommelse om mottagande eller inte.

Syftet med lagändringen är att förbättra etableringen av nyanlända flyktingar genom att påskynda bosättningen i kommunerna och skapa en fördelning mellan kommunerna som är mer proportionerlig i förhållande till arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek och annat mottagande.

Av de nyanlända som blev kommunmottagna under år 2014 bosatte sig drygt 80 procent på egen hand i en kommun. Idag är både mottagandet av personer som bosätter sig på egen hand och som bosätter sig efter anvisning ojämnt fördelat över Sveriges kommuner. Enligt dagens system saknas möjlighet att säkerställa att det frivilliga mottagandet i kommunerna blir tillräckligt. Detta medför att personer blir kvar i Migrationsverkets anläggningsboenden istället för att bli kommunmottagna, vilket försenar och försvårar etableringsprocessen.

I dagsläget avböjer många kommuner anvisningar för att det inte finns tillgängliga bostäder i kommunen. Enligt lagförslaget ska en kommun kunna anvisas att ta emot nyanlända oavsett om kommunen har en överenskommelse om mottagande eller inte. Några sanktionsmöjligheter för kommuner som inte lever upp till skyldigheten bedöms inte behövas. Enligt förslaget ska heller inte beslut om anvisning kunna överklagas av kommunen, eftersom det skulle kunna orsaka orimliga väntetider för de enskilda individerna.

Fördelningen av platser kommer även i fortsättningen ske genom att kommunerna träffar överenskommelser med länsstyrelsen. Om de överenskomna platserna sedan inte motsvarar behovet i länet kommer ytterligare, tvingande, anvisningar till kommunerna att göras. Enligt förslaget bör läns- och kommunal fastställas i förväg för ett år i taget. Vid stora förändringar av mottagandebehovet föreslås kommuntalet kunna revideras under innevarande år.

Målgruppen för den föreslagna lagen är densamma som gäller för lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (2010:197), men med skillnaden att det inte görs någon begränsning till vissa åldrar. Nyanlända som har nedsatt prestationsförmåga och därför inte får del av etableringsinsatser föreslås också omfattas. Nyanlända under 18 år som saknar föräldrar eller annan ställ-företrädare anvisas enligt nuvarande lagstiftning (1994:137) och omfattas inte av den föreslagna lagen.

Kommunerna föreslås även fortsättningsvis ha rätt till statlig ersättning för personer i Migrationsverkets mottagandesystem. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska

Bostäder, Micasa fastigheter i Stockholm AB och SHIS Bostäder. AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder och Micasa fastigheter i Stockholm AB svarar gemensamt på remissen via Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 september 2015 har i huvudsak följande lydelse

Stadsledningskontoret har inget att invända mot den föreslagna lagändringen, men anser att anvisningarna bör göras med god framförhållning och utifrån ett helhetsperspektiv för att ge kommunen möjlighet till ett mottagande av god kvalitet.

Stadsledningskontoret ser behovet av de nu föreslagna förändringarna för att skapa ett system för gemensamt kommunansvar och lösa behoven utifrån rådande situation. På längre sikt efterlyser stadsledningskontoret den översyn som regeringen aviserat och hållbara förslag för att skapa förutsättningar för ett gott mottagande utifrån ett helhetsperspektiv. Stadsledningskontoret önskar därför att regeringen överväger de förslag som Sveriges kommuner och landsting (SKL) lyfter fram i sitt remissvar, det vill säga att lagen tidsbegränsas till 3 år och att den framtida organiseringen av mottagandet utreds under tiden.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2015 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Särskilt uttalande gjordes av Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Fäldin (C), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar uppfattningen att flyktingmottagningen är ett gemensamt ansvar för landets alla kommuner och att nuvarande situation med långa tider i asylboenden även för nyanlända som beviljats uppehållstillstånd är olycklig ur många aspekter.

Förvaltningen pekar på att Riksrevisionen i en granskning av de statliga insatserna för mottagande och bosättning av nyanlända in-vandrare i kommunerna bedömt att det finns ett betydande utrymme att effektivisera nuvarande system. Regeringen har aviserat att boendepianering inom asylmottagandet och organisationen vid mottagandet av nyanlända ska ses över. Förvaltningen välkomnar en sådan översyn. Arbetsmarknadsförvaltningen ser bland annat ett behov av en översyn av längden för det statliga etableringsansvaret samt ansvarsfördelningen mellan olika aktörer. Vidare ser förvaltningen behov av översyn av statens ersättning till kommunerna för faktiska kostnader såväl i mottagandet av asylsökande som för mottagandet av nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd.

Förvaltningen hade helst sett att en översyn hade kunnat föregå ändringar i lagstiftningen. Då hade bland annat orsaker till det ojämnt fördelade och otillräckliga mottagandet kunnat belysas vilket hade gett bättre förutsättningar att skapa goda incitament för kommuner att öka sitt mottagande.

Mot bakgrund av det ökande flyktingmottagandet och de långa boendetiderna på asylboenden kan förvaltningen dock se behovet även av en kortsikt lösning för att öka kommunernas mottagande.

Förvaltningen understryker dock att anvisningar till kommuner, utöver antalet överenskomna, ska ske först när möjligheter till frivilliga lösningar är uttömda och att anvisningar måste göras utifrån ett helhetsperspektiv där stor hänsyn tas bland annat till antalet egen-bosatta nyanlända i kommunen. Det är viktigt att se till att kvaliteten i mottagandet kan upprätthållas. Det är vidare viktigt att fram-förhållningen blir så bra som möjligt för att undvika intressekonflikter och att olika svaga grupper ställs mot varandra bland annat på grund av bostadsbristen.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2015 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Lindhagen m.fl. (MP), Rana Carlstedt m.fl (S), Alexandra Mattson Åkerström (V) och Anna Rantala Bonnier (FI), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Andrea Ström m.fl. (M) och Inga-Lill Perssson (FP), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Stina Bengtsson (C), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget om att kommuner ska ta emot ett visst antal nyanlända invandrare som fått uppehållstillstånd efter anvisning. Det stora problemet för Stockholms stad är att det inte finns tillgång till bostäder med rimliga hyresnivåer i tillräcklig omfattning. Enligt förslaget ska vid fördelningen av anvisningar hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek och det totala antalet nyanlända som tas emot av kommunen. Förvaltningen har invändningar mot förslaget med hänsyn till bostadssituationen i Stockholm. Förvaltningen anser också att staden bör få statlig kompensation för att kunna ta emot det ökade antal nyanlända som lagförslaget eventuellt kan komma att innebära.

Tillgång till bostad är en förutsättning för att kunna få och behålla ett arbete. Det behövs därför åtgärder för att minska bristen på bo-städer i Stockholm, som i övrigt har goda förutsättningar för att nyanlända invandrare ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Kommuner med bostadsbrist måste få statligt stöd för att kunna projektera/bygga nya lägenheter.

Arbetsförmedlingen, som är en viktig samarbetspartner, bör om förslaget genomförs få utökade resurser att bistå nyanlända invandrare med yrkesförberedande utbildning och/eller praktik för att underlätta deras etablering på arbetsmarknaden.

Den nuvarande etableringstiden, där ersättning till kommunerna utgår under två år är inte realistisk. Många av de nyanlända tvingas därefter söka ekonomiskt bidrag till sin försörjning genom socialtjänsten när etableringsersättningen upphör, vilket blir kostsamt för kommunen.

Utbildningsnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2015 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Brinck m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Johan Kåberg (C) och Christian Carlsson (KD), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 augusti 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningens uppfattning är att förslaget inte har någon direkt påverkan på den lagstiftning som reglerar skolväsendet. Dock ser förvaltningen en eventuellt förbättrad möjlighet att planera mottagandet av nyanlända elever i stadens skolor vad gäller antalet utbildningsplatser, lärare etc. vilket är positivt.

Förvaltningen instämmer i vikten av snabb etablering, särskilt för barn och ungdomar som då kan ges kontinuitet i sin skolgång och möjlighet att utvecklas i en normaliserad tillvaro.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 augusti 2015 att godkänna förvaltningens svar på remissen

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 juli 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att de föreslagna förändringarna är rimliga och att det behövs en jämnare samt effektivare fördelning av mottagandet av nyanlända. Det är mycket väsentligt att de som beviljas upphållstillstånd i Sverige snabbt får en kommunplats och påbörjar sin etableringsprocess. Positivt är att det även fortsättningsvis är i första hand de frivilliga överenskommelserna som ska gälla och att de tvingande möjligheterna ska användas när behoven inte kan tillgodoses. Det kan underlätta planeringen för kommunerna och gynna alla parter.

När det gäller fastställande av läns- och kommunal är det viktigt att, som också föreslås, ta hänsyn till arbetsmarknadssituation, folkmängd och annat mottagande. Det ger en möjlighet att fördela mottagandet så att integrering och inkludering i det svenska samhället underlättas, vilket är väsentligt.

Enligt förvaltningens mening är också bostadsfrågan, och möjligheten till en egen bostad, en viktig variabel att ta hänsyn till. I flera storstadsområden är bostadsfrågan ett stort problem och alltfler personer, saknar egen bostad. Möjligheten till en egen bostad är, bedömer förvaltningen, en viktig del i en etableringsprocess.

En konsekvens av att många ger upp hoppet om att få en kommunplacering och i stället flyttar in hos släktingar/bekanta, är ett växande problem med trångboddhet, att många personer delar bostad. Det kan leda svårigheter att klara av både arbete och studier samt försvåra integrering och inkludering. För att minska detta växande problem är en snabbare och effektivare process med att erbjuda kommunplatser värdefullt.

Östermalms stadsdelnämnd

Östermalms stadsdelnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2015 att lämna svar på remissen i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S), Jaimie Barrios (V) och Magnus Lindgren (MP) *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Therese Carlborg (M) och Mimmi Deljerud Engholm (FP) *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till lagförslaget men anser inte att bostadsmarknadens förutsättningar är tillräckligt belysta utifrån de givna omständigheter som råder i storstadsregionerna.

I promemorian hänvisas det kort till att kommunerna i sin planering ska beakta ansvaret för bostadsförsörjning. I storstadsregionerna, och då framförallt i Stockholm, är det redan i dag många som har svårt att hitta ett boende. Unga bor kvar hemma hos föräldrarna, arbetstagare har fått jobb men inte hittar bostad samt studenter som inte har boende till terminsstart. Bostadsköerna är långa och priserna på bostadsrätter och hyreskostnaderna är höga. För att olika grupper av bostadssökande inte ska riskera att ställas mot varandra är det angeläget att staden centralt lyfter frågan.

SHIS Bostäder

SHIS Bostäders styrelse beslutade vid sitt sammanträde den 31 augusti 2015 att godkänna kontorets förslag till yttrande.

SHIS Bostäder tjänsteutlåtande daterat den 18 augusti 2015 har i huvudsak följande lydelse.

SHIS allmänna reflektioner är att det är nödvändigt med ett förtydligande av det gemensamma ansvaret rörande nyanlända. SHIS instämmer till fullo i utredningens utgångspunkt att väntetiderna i anläggningsboenden måste minska. För att stärka förutsättningarna för att en lagstiftning ska få avsedda effekter måste dock analysen kunna utvecklas. Enligt SHIS erfarenheter finns med det nuvarande systemet ett antal orsaker som sannolikt bidrar till att kommunerna idag inte i tillräcklig utsträckning tecknar frivilliga överenskommelser med länsstyrelsen.

Den stora utmaningen för många kommuner och inte minst för Stockholms stad och SHIS är tillgången till bostäder och därtill med rimliga hyresnivåer. Det är viktigt att kvaliteten i boendelösningarna inte blir lidande. SHIS grundprincip är att alla bostäder ska hålla fullgod standard, något som erfarenhetsmässigt är en mycket viktig faktor för att få

SHIS målgrupper vidare till egna permanenta boenden. Ökade stimulansmedel för boenden bör övervägas.

I utredningen nämns ett antal åtgärder som vidtagits för att stimulera kommunernas mottagande. I egenskap av utförare har SHIS erfarit att den tid för etablering om två år som gäller idag och som fortsatt föreslås gälla är i många fall otillräcklig. Kommunerna får därefter det fulla ekonomiska ansvaret. Dessa ekonomiska konsekvenser är sannolikt en starkt bidragande orsak till avsaknaden av frivilliga överenskommelser med länsstyrelsen i tillräcklig omfattning.

Stockholms Stadshus AB

Stadshus AB:s yttrande daterat den 23 september 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknads- och idrottsroteln har remitterat departementspromemorian ”Remiss av Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända” till bland annat Stockholms Stadshus AB, som i sin tur har valt att inte vidareremittera ärende till sina dotterbolag, då en bolagsgemensam diskussion redan förts i frågan.

Koncernledningen ser positivt till initiativet att korta ner de långa väntetiderna på anläggningsboendena och en snabbare etablering i samhället. Stockholm tar redan emot ett stort antal nyanlända personer med permanent uppehållstillstånd, främst genom eget boende, men även på anvisning.

Bostadsbristen i Stockholm är omfattande och staden har inga vakanta bostäder i det reguljära bostadsbeståndet. Staden har gjort bedömningen att förtur i bostadskön inte bör användas för nyanlända personer. Staden har istället valt att erbjuda genomgångsbostäder för nyanlända personer, vilka främst kan skapas i vakanta vårdfastigheter och i tillfälliga bostadspaviljonger. Koncernledningen efterfrågar förenklade byggregler för tillfälliga bostäder, där undantag kan göras avseende t.ex. tillgänglighet och buller mm.

Koncernledningen anser även att kommuntalen inte enbart ska bygga på arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek och det sammantagna mottagandet av nyanlända. Det är även viktigt att den lokala bostadsmarknaden och kommunernas systematiska arbete och planer på en kapacitetsutbyggnad vägs in i bedömningen, i syfte att erhålla den socialt och samhällsekonomiskt bästa etableringen.

Staden har även ett bostadsförsörjningsansvar för andra grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. När det lokalt finns en bostadsbrist kommer grupper med svag ställning på bostadsmarknaden att ställas mot varandra, vid tilldelning av bostäder. Genom att lagstifta om en skyldighet för en kommun att ta emot nyanlända på anvisning gör staten en direkt prioritering. Det innebär att andra grupper såsom familjer med otrygga boendeförhållanden, studenter och ungdomar hamnar lägre i prioritet. Förslaget medför en större inskränkning i det kommunala självstyret än vad som beskrivs i promemorian och dessa konsekvenser behöver belysas ytterligare.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M) enligt följande.

Stockholms stad möter precis som många andra kommuner runt om i landet allt fler människor som söker sig hit för att börja ett nytt liv, ett liv utan krig och otrygghet. Detta ställer stora krav på svenska kommuner vad gäller ett gott mottagande och inte minst bostäder och sysselsättning.

Fler svenska kommuner måste ta ett större ansvar för mottagandet. Utmaningen är gemensam för hela landet och det är inte rimligt att vissa kommuner idag tar ett stort ansvar samtidigt som andra kommuner avstår. I de avtal som skrivs mellan Migrationsverket och kommunerna gällande mottagande av nyanlända finns alltför stor flexibilitet för kommunerna att inte leva upp till sina löften. Vi vill därför att kommunerna ska vara bundna av de avtal om mottagande som kommunen valt att ingå.

De allra flesta kommuner har redan ett avtal med Migrationsverket om att ta emot flyktingar. Samtidigt är detta en utmaning som regeringen inte kan smita undan och lägga över ansvaret på kommunerna. Staten måste ta ett större ansvar för att underlätta kommunernas redan ansträngda situation i frågan. Ett led i detta skulle kunna vara att staten utökar sitt ansvar för etableringsersättningen som utgår till kommunen och att staten erbjuder mer stöd och resurser insatser som till exempel undervisning för nyanlända. Det gäller också att regeringen presenterar konkreta förslag på hur integrationen kan bli bättre, fler kan få sitt första jobb samt hur bostadsbyggandet kan öka för att möta de utmaningar vi ser.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Fäldin (C) enligt följande.

Det är av stor vikt att Sveriges kommuner tar sitt ansvar för mottagandet av nyanlända. Stockholm har här en viktig roll att fylla för att bidra till ett bra flyktingmottagande i Sverige. I sammanhanget bör dock påpekas att det finns en risk för att de ändringar i lagstiftningen som regeringen aviserat kan leda till brister i effektiviteten och kvaliteten i svenskt flyktingmottagande. Något som i sig också kan komma att påverka integrationen i negativ riktning. Att ansvarstagandet för mottagandet av nyanlända fördelas jämnare över landets kommuner är som ovan antytts mycket angeläget, men sannolikt skulle det bättre uppnås genom andra typer av reformer.

Ersätтарыtrande gjordes av Ofelia Namazova (KD) enligt följande

Stockholms stad möter precis som många andra kommuner runt om i landet allt fler människor som söker sig hit för att börja ett nytt liv, ett liv utan krig och otrygghet. Detta ställer stora krav på svenska kommuner vad gäller ett gott mottagande och inte minst bostäder och sysselsättning.

Fler svenska kommuner måste ta ett större ansvar för mottagandet. Utmaningen är gemensam för hela landet och det är inte rimligt att vissa kommuner idag tar ett stort ansvar samtidigt som andra kommuner avstår. I de avtal som skrivs mellan Migrationsverket och kommunerna gällande mottagande av nyanlända finns alltför stor flexibilitet för kommunerna att inte leva upp till sina löften. Vi vill därför att kommunerna ska vara bundna av de avtal om mottagande som kommunen valt att ingå.

De allra flesta kommuner har redan ett avtal med Migrationsverket om att ta emot flyktingar. Samtidigt är detta en utmaning som regeringen inte kan smita undan och lägga över ansvaret på kommunerna. Staten måste ta ett större ansvar för att underlätta

kommunernas redan ansträngda situation i frågan. Ett led i detta skulle kunna vara att staten utökar sitt ansvar för etableringsersättningen som utgår till kommunen och att staten erbjuder mer stöd och resurser insatser som till exempel undervisning för nyanlända. Det gäller också att regeringen presenterar konkreta förslag på hur integrationen kan bli bättre, fler kan få sitt första jobb samt hur bostadsbyggandet kan öka för att möta de utmaningar vi ser.

Socialnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Lindhagen m.fl. (MP), Rana Carlstedt m.fl (S), Alexandra Mattson Åkerström (V) och Anna Rantala Bonnier (FI), enligt följande.

Människor som kommer till Sverige, oavsett om de söker sig hit för arbete eller är på flykt från krig och förtryck, är en tillgång för samhället. Det är viktigt att vi gemensamt tar ett ansvar för att dessa människor tas emot på ett sådant sätt att varje människas resurser kan komma till sin rätt. Vi ser därför positivt på regeringens förslag till ny lagstiftning, som bland annat kommer att innebära kortare väntetider för de nyanlända flyktingar som beviljas permanent uppehållstillstånd.

I Stockholm finns en stark arbetsmarknad och ett stort utbud av samhällsservice. För att möta behovet av fler bostäder har den rödgrönrosa majoriteten höjt ambitionerna i bostadsbyggandet. Sammantaget har Stockholm goda möjligheter att ge nyanlända flyktingar ett bra mottagande.

Särskilt uttalande gjordes av Andrea Ström m.fl. (M) och Inga-Lill Persson (FP) enligt följande.

Stockholms stad möter precis som många andra kommuner runt om i landet allt fler människor som söker sig hit för att börja ett nytt liv, ett liv utan krig och otrygghet. Detta ställer stora krav på svenska kommuner vad gäller ett gott mottagande och inte minst bostäder och sysselsättning.

Fler svenska kommuner måste ta ett större ansvar för mottagandet. Utmaningen är gemensam för hela landet och det är inte rimligt att vissa kommuner idag tar ett stort ansvar samtidigt som andra kommuner avstår. I de avtal som skrivs mellan Migrationsverket och kommunerna gällande mottagande av nyanlända finns alltför stor flexibilitet för kommunerna att inte leva upp till sina löften. Vi vill därför att kommunerna ska vara bundna av de avtal om mottagande som kommunen valt att ingå.

De allra flesta kommuner har redan ett avtal med Migrationsverket om att ta emot flyktingar. Samtidigt är detta en utmaning som regeringen inte kan smita undan och lägga över ansvaret på kommunerna. Staten måste ta ett större ansvar för att underlätta kommunernas redan ansträngda situation i frågan. Ett led i detta skulle kunna vara att staten utökar sitt ansvar för etableringsersättningen som utgår till kommunen och att staten erbjuder mer stöd och resurser insatser som till exempel undervisning för nyanlända. Det gäller också att regeringen presenterar konkreta förslag på hur integrationen kan bli bättre, fler kan få sitt första jobb samt hur bostadsbyggandet kan öka för att möta de utmaningar vi ser.

Ersätтарыttrande gjordes av Stina Bengtsson (C) enligt följande.

Den etableringsreform som Alliansregeringen genomförde 2010, och som flyttade ansvaret för nyanländas etablering i Sverige från kommunerna till Arbetsförmedlingen, har inte lett till de förbättringar som var syftet. Ett av de viktigaste skälen till det är att Arbetsförmedlingen inte haft förutsättningar att klara sitt uppdrag. Syftet med reformen var bland annat att åstadkomma starkare jobbfokus i integrationspolitiken. Det var i sig en god tanke, men

följden blev att den lokala integrationspolitik som fanns före 2010 gick om intet. Först när kommunerna började inse att staten inte kunde leverera vad den lovat tvingades de återigen dra igång egna integrationsinsatser; nu utan statligt stöd.

Det måste finnas en tydlig arbetsmarknadskoppling i integrationspolitiken, men etableringsreformens, statens och Arbetsför-medlingens misslyckande gör det nödvändigt att återigen ge kommunerna ansvaret för de nyanländas etablering. Det är kommunerna som står för försörjningsstöd och andra kostnader som uppstår när människor inte integreras i det svenska samhället. Detta ger kommunsektorn starka incitament att utveckla fungerande system för nyanländas etablering.

För att klara detta nya uppdrag behöver landets kommuner en större långsiktighet i sitt arbete. Därför föreslår Centerpartiet att etableringsreformen dras tillbaka samtidigt som kommunerna övertar uppdraget att ta emot asylsökande. Syftet är att man redan under asyltiden ska kunna initiera etableringen lokalt. På detta sätt kan kommunerna skaffa sig ett inflytande över anläggningsboendena som man hittills inte haft. Behovet av en bättre dialog mellan myndigheter och kommuner är alltså stort.

Vi anser inte att det i dagsläget är aktuellt att införa ett tvång för alla kommuner att ta emot asylsökande då den typen av åtgärder sannolikt inte skulle leda till ett effektivt mottagande. För att åstadkomma en jämnare fördelning anser vi att varje kommun ska tilldelas ett tydligt nyckeltal där kvotflyktingar, ensamkommande, asylsökande, nyanlända och anhöriga räknas in. De kommuner som inte tar sitt ansvar måste ta fram en handlingsplan för att kunna öka sitt mottagande. De kommuner som trots handlingsplaner inte klarar sitt uppdrag åläggs att betala en avgift. Möjlighet ska dock finnas att klara sin kvot genom att köpa platser i närliggande kommuner. Den statliga ersättningen för mottagandet ska också vara utformad så att de kommuner som tar ett ansvar som överstiger nyckeltalet får extra resurser.

En följd av att kommunerna ges detta utökade uppdrag är att Migrationsverkets roll renodlas till att omfatta asylprocessen, samt till att utöva tillsyn för att upprätthålla kvaliteten i mottagandet. På så vis skapas förutsättningar för att korta Migrationsverkets handläggningstider och stärka kompetensen hos handläggarna. Parallellt överförs medel för uppdraget att ta emot asylsökande och nyanlända, från Migrationsverket och Arbetsförmedlingen till kommunsektorn. Ersättningen till kommunerna måste givetvis utformas så att den täcker kostnaderna för kommunsektorns åtaganden. Migrationsverkets roll som tillsynsmyndighet ska dock innebära att brister i mottagandet medför åtgärder, och att ersättningen kan sänkas för den kommun som inte levt upp till sitt ansvar. Till detta hör att tydliga krav på kvalitet och tillgång till sysselsättning, såsom utbildning eller praktik, ska ställas när asylboenden upphandlas.

Kommunernas möjligheter att bygga kontakter med det lokala näringslivet och anpassa sina insatser till den lokala arbetsmarknaden är ett viktigt skäl till att decentralisera ansvaret för mottagandet.

Lokala upphandlingar av insatser, i stället för Arbetsförmedlingens bristfälliga centrala, skulle även öppna för mindre aktörer, bättre kvalitetskontroll, ökad mångfald och fler sociala företag.

Ett bra mottagande av nyanlända barn är ett viktigt uppdrag för landets kommuner. En snabb inläring av svenska är nyckeln till det svenska samhället och det svenska skolsystemet. Nyanlända barn ska ges tillräckligt stöd för att snabbt lära sig språket genom förberedande introduktionsklasser med intensiv språkundervisning. Utbildningen ska bekostas av staten och finnas tillgänglig i alla kommuner.

Stockholms del i detta arbete är inte oviktigt. Stockholm har på senare år tagit emot alldeles för få flyktingar i förhållande till stadens storlek. Som huvudstad ska Stockholm vara en förebild och Centerpartiet anser att detta gäller inte minst i flyktingmottagandet. Nyckeln blir då att hitta lösningar för nya bostäder, dels för behovet av bostäder är akut, dels för att minska segregationen. Därför föreslår Centerpartiet att staden som ett första steg bygger modulbostäder på platser där det finns byggklar mark. Platser med byggklar mark där

tillfälliga bostäder kan komma till stånd snabbt är bland annat Farsta och Årstafältet. Detta är ingen långsiktig lösning, men ett steg på vägen i en tid när flyktingströmmarna är stora och behovet av bostäder blir allt större.

Utbildningsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Brinck m.fl. (M), enligt följande.

Stockholms stad möter, precis som många andra kommuner runt om i landet, allt fler människor som söker sig hit för att börja ett nytt liv utan krig och otrygghet. Detta ställer stora krav på svenska kommuner vad gäller ett gott mottagande och inte minst bostäder och sysselsättning.

Fler svenska kommuner måste ta ett större ansvar för mottagandet. Utmaningen är gemensam för hela landet och det är inte rimligt att vissa kommuner idag tar ett stort ansvar samtidigt som andra kommuner avstår. I de avtal som skrivs mellan Migrationsverket och kommunerna gällande mottagande av nyanlända finns alltför stor flexibilitet för kommunerna att inte leva upp till sina löften. Vi vill därför att kommunerna ska vara bundna av de avtal om mottagande som kommunen valt att ingå.

De allra flesta kommuner har redan ett avtal med Migrationsverket om att ta emot flyktingar. Samtidigt är detta en utmaning som regeringen inte kan smita undan och lägga över ansvaret på kommunerna. Staten måste ta ett större ansvar för att underlätta kommunernas redan ansträngda situation i frågan. Ett led i detta skulle kunna vara att staten utökar sitt ansvar för etableringsersättningen som utgår till kommunen och att staten erbjuder mer stöd och resurser insatser som till exempel undervisning för nyanlända. Det gäller också att regeringen presenterar konkreta förslag på hur integrationen kan bli bättre, fler kan få sitt första jobb samt hur bostadsbyggandet kan öka för att möta de utmaningar vi ser.

Ersätтарыtrande gjordes av John Kåberg (C) och Christian Carlsson (KD) där de hänvisade till det särskilda uttalandet från (M) ovan.

Östermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S), Jaime Barrios (V) och Magnus Lindgren (MP) enligt följande.

Vi ser positivt på regeringens förslag att alla kommuner ska ta ett solidariskt ansvar för nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande. Mottagandet är både en tillgång och resurs för Sverige och Stockholm. Att ta emot flyktingar är en självklarhet ur humanitärt perspektiv men också en samhällsvinst på sikt. Stockholm ska vara en stad som attraherar människor från andra delar av Sverige och världen, en stad som är öppen för mångfald.

I Stockholms stad byggs det som aldrig förr och vi är en bit på väg. Målet är att bygga 40 000 bostäder fram till 2020 och 140 000 nya bostäder fram till 2030 för att klara den, under åtta år av borgerligt styre, eftersatta bristen på bostäder. För att alla ska ha råd att bo ska minst hälften av det som byggs ska vara hyresrätter

Särskilt uttalande gjordes av Therese Carlborg (M) och Mimmi Deljerud Engholm (FP) enligt följande.

Stockholms stad möter, precis som många andra kommuner runt om i landet, allt fler människor som söker sig hit för att börja ett nytt liv utan krig och otrygghet. Detta ställer

stora krav på svenska kommuner vad gäller ett gott mottagande och inte minst bostäder och sysselsättning.

Fler svenska kommuner måste ta ett större ansvar för mottagandet. Utmaningen är gemensam för hela landet och det är inte rimligt att vissa kommuner idag tar ett stort ansvar samtidigt som andra kommuner avstår. I de avtal som skrivs mellan Migrationsverket och kommunerna gällande mottagande av nyanlända finns alltför stor flexibilitet för kommunerna att inte leva upp till sina löften. Vi vill därför att kommunerna ska vara bundna av de avtal om mottagande som kommunen valt att ingå.

De allra flesta kommuner har redan ett avtal med Migrationsverket om att ta emot flyktingar. Samtidigt är detta en utmaning som regeringen inte kan smita undan och lägga över ansvaret på kommunerna. Staten måste ta ett större ansvar för att underlätta kommunernas redan ansträngda situation i frågan. Ett led i detta skulle kunna vara att staten utökar sitt ansvar för etableringsersättningen som utgår till kommunen och att staten erbjuder mer stöd och resurser insatser som till exempel undervisning för nyanlända. Det gäller också att regeringen presenterar konkreta förslag på hur integrationen kan bli bättre, fler kan få sitt första jobb samt hur bostadsbyggandet kan öka för att möta de utmaningar vi ser.